

4. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

УДК 336.71722

СУЧАСНИЙ СТАН ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ, ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Андросова О.Ф., к.е.н., доцент, Волощук Т.В.

*Запорізький національний технічний університет
Україна, 69063, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 64*

tanya.volochuk@gmail.com

У статті розкрито сутність депозитних операцій комерційних банків відповідно до положення «Про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами», затверджених постановою Правління Національного банку України від 03.12.2003 року № 516. Визначено мету здійснення банками депозитних операцій. Розкрито сутність поняття «депозит» відповідно до світового досвіду та вітчизняної практики, зокрема ЗУ «Про банки і банківську діяльність». Відображено класифікацію депозитів за категоріями вкладників, за строками використання коштів, за формою грошового обігу, за валютами, за формою визначення власника депозиту, за цільовим призначенням, за способами юридичного оформлення зобов'язань за депозитом, за формою вилучення депозиту та нарахованих процентів, за економічним змістом. Визначено основні види депозитних операцій: депозит на вимогу, строкові депозити, накопичувальні депозити. Проаналізовано сучасний стан депозитних операцій комерційних банків України. Наведено та розглянуто динаміку та структуру зобов'язань банківської системи України, в тому числі зміну зобов'язань за факторами. Розглянуто роздрібний портфель та клієнтський портфель суб'єктів господарської діяльності. Проаналізовано депозитний портфель у регіональному розрізі. Проаналізовано строкову структуру депозитів. Відображено обсяг коштів фізичних осіб у гривні та валюті. Проаналізовано динаміку коштів фізичних осіб та підприємств у національній та в іноземній валюті за групами банків. Окреслено проблеми, з якими стикаються банки під час залучення депозитних ресурсів зокрема: розробка депозитної політики, привабливої для клієнтів, з одного боку, та привабливої для банків – з іншого; формування довіри в потенційного клієнта; підвищення зацікавленості індивідуальних осіб у розміщенні своїх коштів на вкладних рахунках; використання цінових методів залучення ресурсів; використання нецінових методів залучення ресурсів, визначено шляхи їх вирішення.

Ключові слова: пасивні операції, депозит, депозитні операції, організація депозитних операцій.

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ДЕПОЗИТНЫХ ОПЕРАЦИЙ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ УКРАИНЫ, ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ

Андросова Е.Ф., к.э.н., доцент, Волощук Т. В.

*Запорожский национальный технический университет
Украина, 69063, г. Запорожье, ул. Жуковского, 64*

В статье раскрыта сущность депозитных операций коммерческих банков согласно положению «О порядке осуществления банками Украины вкладных (депозитных) операций с юридическими и физическими лицами», утвержденных постановлением Правления Национального банка Украины от 03.12.2003 года № 516. Определены цели осуществления банками депозитных операций. Раскрыта сущность понятия «депозит» согласно мировому опыту и отечественной практике, в частности ЗУ «О банках и банковской деятельности». Отражена классификация депозитов по категориям вкладчиков, по срокам использования средств по форме денежного обращения, по валютам, по форме определения владельца депозита, по целевому назначению, по способу юридического оформления обязательств по депозиту, по форме изъятия депозита и начисленных процентов, по экономическому содержанию. Определены основные виды депозитных операций: депозит до востребования, срочные депозиты, накопительные депозиты. Проанализировано современное состояние депозитных операций коммерческих банков Украины. Приведена и рассмотрена динамика и структура

обязательств банковской системы Украины, в том числе изменение обязательств по факторам. Рассмотрен розничный клиентский портфель и портфель субъектов хозяйственной деятельности. Проанализирован депозитный портфель в региональном разрезе. Проанализирована срочная структура депозитов. Отражен объем средств физических лиц в гривне и валюте. Проанализирована динамика средств физических лиц и предприятий в национальной и в иностранной валюте по группам банков. Обозначены проблемы с которыми сталкиваются банки при привлечении депозитных ресурсов в частности: разработка депозитной политики, привлекательной для клиентов, с одной стороны, и привлекательной для банков – с другой; формирование доверия у потенциального клиента; повышение заинтересованности индивидуальных лиц в размещении своих средств на вкладных счетах; использование ценовых методов привлечения ресурсов; использование неценовых методов привлечения ресурсов и определены пути их решения.

Ключевые слова: пассивные операции, депозит, депозитные операции, организация депозитных операций.

MODERN STATE OF DEPOSIT OPERATIONS OF COMMERCIAL BANKS OF UKRAINE, PROBLEM AND WAYS OF THEIR DECISION

Androsova O.F., Ph.D. of Economic Sciences, Voloshchuk T.V.

*Zaporizhzhya National Technical University
Ukraine, 69063, Zaporizhzhya, Zhukovsky str., 64*

Essence of deposit operations of commercial banks is exposed in this article, in accordance with position "About the order of realization of Ukraine of the holding (deposit) operations with legal and natural persons", ratified by resolution of Rule of the National bank of Ukraine from 03.12.2003 № 516, banks. Certainly sweep realization of deposit operations banks. Essence over of concept "deposit" is brought in accordance with world experience and home practice, in particular ЗУ "About banks and bank activity". Classification of deposits is represented on the categories of depositors, after the terms of the use of money, on a form turnover, after currencies, on a form determination of proprietor of deposit, on the having a special purpose setting, after the methods of legal registration of obligations after a deposit, on a form the exception of deposit and charged extra percents, on economic maintenance. The basic types of deposit operations are certain: deposit on call, time deposits, story deposits. The modern state is analysed of deposit operations commercial banks of Ukraine. A dynamics over and structure of obligations of the banking system of Ukraine are brought and considered, including change of obligations after factors. A retail brief-case and client brief-case of subjects of economic activity are considered. A deposit brief-case is analysed in a regional cut. The urgent structure of deposits is analysed. The volume of money of physical persons is represented in a hryvnya and currency. The dynamics of money of physical persons and enterprises is analysed in national and in foreign currency after the groups of banks. Outlined problems with that compress banks during bringing in of deposit resources in particular: development of deposit politics attractive for clients, from one side, and attractive for banks - from other; a potential client has forming of trust; an increase of the personal interest of individual persons is in placing of the money on holding accounts; use of price methods of bringing in of resources; use of non-price methods of bringing in of resources and the ways of their decision are certain.

Key words: passive operations, deposit, deposit transactions, the organization of deposit operations.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Економічна ситуація в Україні сьогодні є нестабільною, це значною мірою позначається на банківському секторі. 2016-й рік для банківської системи України виявився надзвичайно складним: закриття багатьох банків, націоналізація «Приватбанку», збиток банківського сектора в розмірі 159 млрд грн. Одне з ключових завдань банківської установи полягає в прийнятті та зберіганні вкладів фізичних та юридичних осіб, та пошуку оптимальних умов для надання депозитних операцій, які б своєю чергою збільшували попит на цей вид послуг і надавали можливість отримувати переваги як клієнтам, так і самим банкам.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Депозитні операції банків розглядалися як вітчизняними, так і зарубіжними вченими, серед яких: М.І. Савлук, О.І. Лаврушин, В.М. Олійник, Н.І. Версаль, Й. Шумпетер, Г.І. Бірман та багато інших. Сутність депозитних операцій в сучасній економічній літературі та на практиці має неоднозначний характер. Так, О. П. Орлюк вважає, що депозитна операція – це договір між банком і клієнтом [1]. На думку В.Д. Лагутіна, депозитні операції – це операції із залучення або розміщення коштів на депозит [2]. Н.О. Кожель вважає, що до депозитних операцій банків слід віднести всі їхні операції щодо залучення заощаджень громадян,

вільних коштів юридичних осіб, зокрема вкладення тимчасово вільних ресурсів одних банків в інші банки та в центральний банк [3]. О.С. Врублевський під депозитними операціями розуміє залучення грошових коштів або банківських металів від вкладників на їхні рахунки в банку на договірних засадах або депонування грошових коштів вкладниками з оформленням їх ощадними (депозитними) сертифікатами [4]. Слід зазначити, що більшість вчених визначають сутність депозитних операцій як зарахування коштів на депозит. Сьогодні депозитна діяльність банків є актуальною, потребує уваги, дослідження та удосконалення.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є аналіз сучасного стану депозитних операцій комерційних банків України, визначення проблем, з якими стикаються банки під час залучення депозитних ресурсів, та окреслено шляхи їх вирішення.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Депозитні операції є складовою пасивних операцій комерційних банків.

Відповідно до положення «Про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами», затверджених постановою Правління Національного банку України від 03.12.2003 року № 516, вкладна (депозитна) операція – операція банку із залучення грошових коштів або банківських металів від юридичних і фізичних осіб на вкладні (депозитні) рахунки в банку на договірних засадах або депонування грошових коштів вкладниками з оформленням їх ощадними (депозитними) сертифікатами [5].

Метою здійснення депозитних операцій є:

- залучення коштів для подальшого їх розміщення в активні операції;
- залучення коштів для поповнення ліквідності для розрахунків за зобов'язаннями.

Досліджуючи сутність банківського депозиту, З.С. Каценеленбаум зазначив особливості депозиту, яка полягає в його двоїстій природі: «Депозити є для вкладника потенційними грошима. Вкладник може виписати чек і пустити відповідну суму в циркуляцію. Але в той самий час «банківські гроші» приносять процент. Вони виступають для вкладника в подвійній ролі: з одного боку, в ролі грошей, з іншого – в ролі капіталу, який приносить дохід. Перевага депозиту перед готівковими коштами полягає в тому, що депозит приносить дохід, а не доліком, порівняно з капіталом, є те, що депозит приносить нижчий процент, ніж капітал. Цей процент не випадкове явище, а суттєвий момент природи банку. Уся сутність природи банку полягає в тому, що процент, що виплачується за депозитами, нижче того процента, який отримує банк за розміщений в різні підприємства капітал» [6].

Під депозитом (від лат. Depositum – річ, передана на зберігання) у світовій банківській практиці розуміють грошові кошти або цінні папери, що передані на зберігання фінансово-кредитній чи банківській установі [6].

У вітчизняній практиці відповідно до ЗУ «Про банки і банківську діяльність» вклад (депозит) – це кошти в готівковій або у безготівковій формі, у валюті України або в іноземній валюті, які розміщені клієнтами на їхніх іменних рахунках у банку на договірних засадах на визначений строк зберігання або без зазначення такого строку і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору [7].

Поява нових банків та значна конкуренція між ними за внески фізичних та юридичних осіб призводить до появи значної кількості різних депозитів.

Класифікація депозитів здійснюється за різними ознаками (рис. 1).

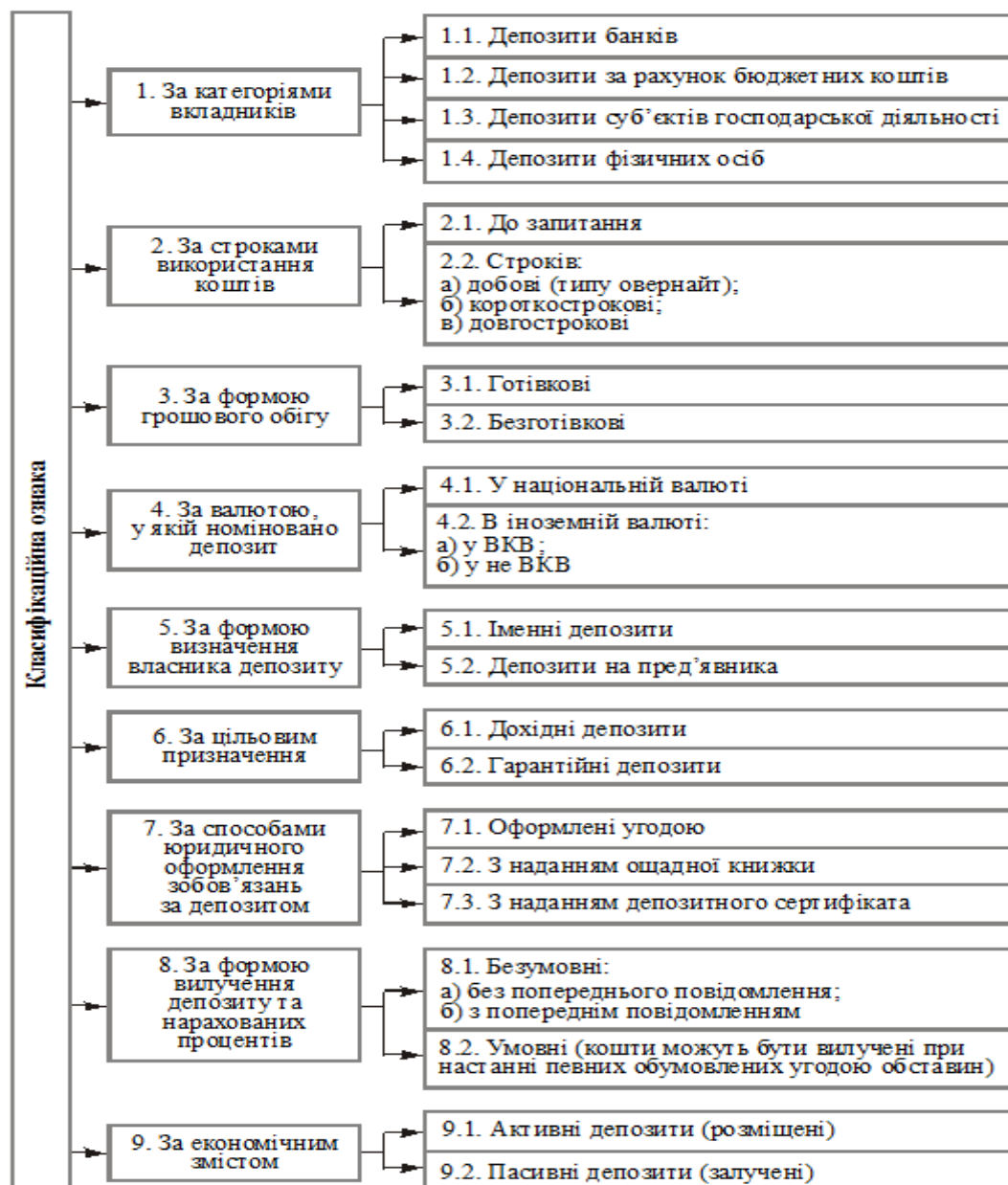

Рис. 1. Класифікація депозитів за категоріями вкладників, економічним змістом, строками, валютою [8]

Основними видами депозитних операцій є:

1) депозит на вимогу – грошові кошти або банківські метали, що розміщені вкладниками в банках на умовах видачі вкладу (депозиту) на першу вимогу вкладника або здійснення платежів за розпорядженням власника рахунку. До депозитів до запитання можна віднести і кредитові залишки на контокорентних рахунках. Контокорентний рахунок – рахунок, на якому обліковуються власні кошти клієнта і кредити банку або це активно-пасивний рахунок, що поєднує ознаки розрахункового і позичкового [6].

Формою залучення банком вкладів до запитання є також поточний рахунок з овердрафтом. За режимом функціонування цей рахунок подібний до контокорентного. Проте цей рахунок має нерегулярний характер, і для цього рахунку характерний кредитовий залишок [6].

2) строкові депозити – це грошові кошти або банківські метали, розміщені вкладниками в банку на визначений договором строк. Строкові вклади є для банків кращим видом депозитів, оскільки вони стабільні і зручні в банківському плануванні. За ними сплачується високий депозитний процент, рівень якого диференціюється залежно від терміну, виду

внеску, періоду повідомлення про вилучення, загальної динаміки ставок грошового ринку та інших умов [6].

3) накопичувальні депозити (вклади) – це вклади, що призначені для нагромадження грошових заощаджень і можуть бути поповнені вкладником за рахунок додаткових внесків [6].

Для оцінки стану депозитних операцій комерційних банків України проаналізуємо їх динаміку та структуру.

Сукупний обсяг зобов'язань українських банків протягом 2016 року скоротився на 1,6% до 1,133 млрд. грн. Динаміку та структуру зобов'язань БСУ представлено на рис. 2.

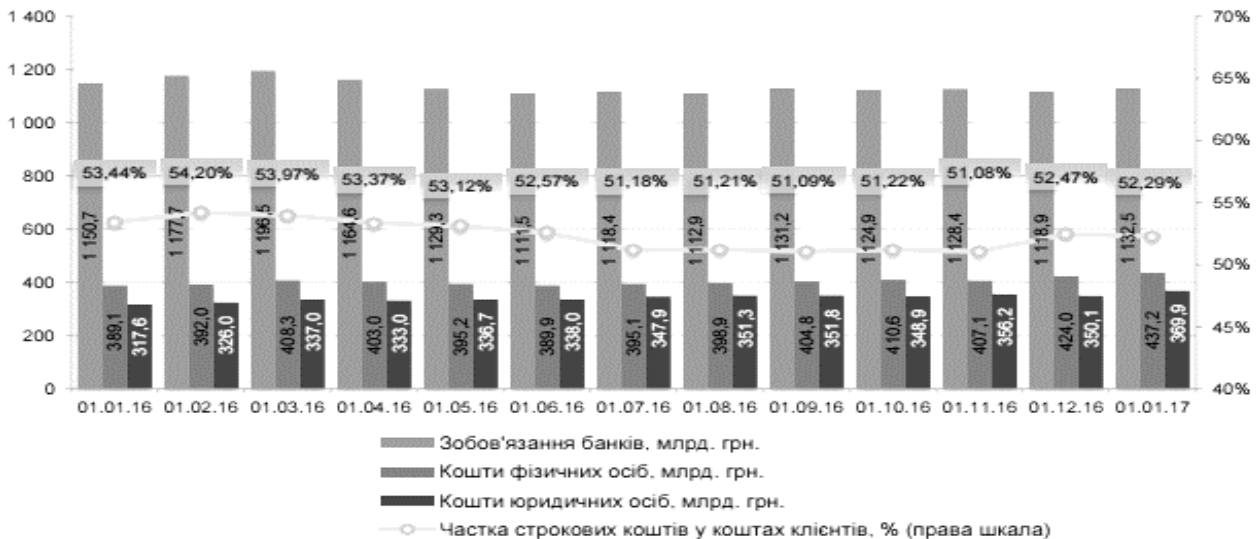

Рис. 2. Динаміка та структура зобов'язань БСУ [9, с. 13]

Протягом 2016 року сукупний обсяг клієнтського портфелю БСУ збільшився на 14,2% та станом на 01.01.2017 р. відповідав 807,07 млрд. грн.

Нові депозити населення та бізнесу замінили кредити НБУ та частину субординованих боргів та міжбанківських кредитів, які було переведено в капітал (рис. 3).

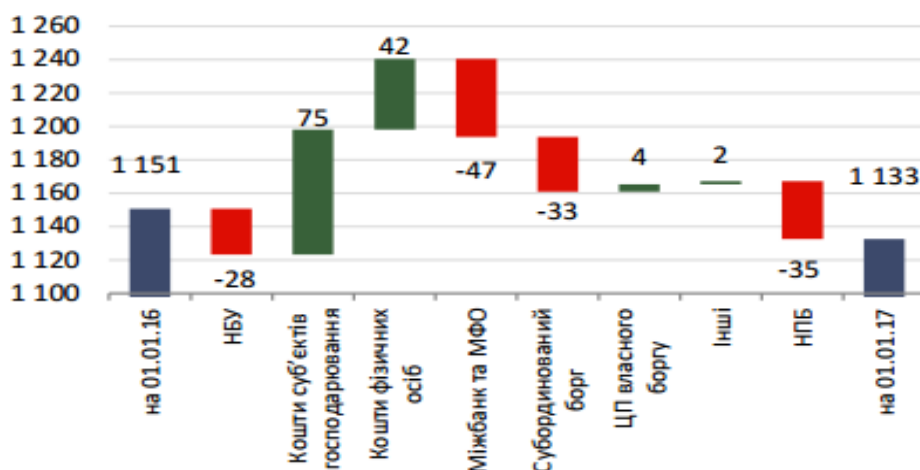

Рис. 3. Зміна зобов'язань за факторами, млрд. грн. [10, с. 6]

Депозитний портфель у регіональному розрізі характеризується переважанням частки північного регіону, здебільшого завдяки м. Київ, через який проходить значна частина фінансових потоків країни [9]. Депозитний портфель у регіональному розрізі подано на рис. 4.

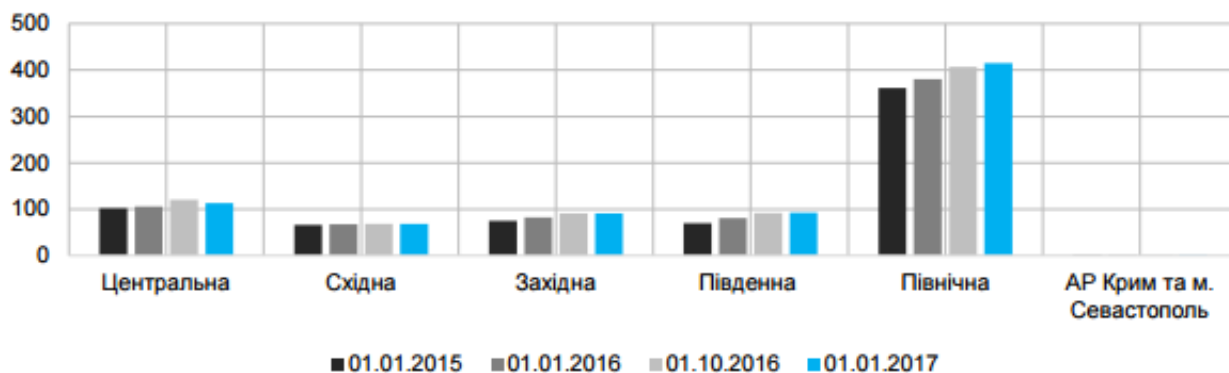

Рис. 4. Клієнтський портфель у регіональному розрізі, млрд. грн. [9, с. 14]

Клієнтський портфель суб'єктів господарської діяльності протягом 2016 р. збільшився на 16,5% та станом на 01.01.2017 р. складає 369,91 млрд. грн. Нарощення коштів суб'єктів господарської діяльності відбувалося переважно за рахунок збільшення залишків коштів на поточних рахунках. У той самий час суми строкових коштів СГД за підсумком IV кв. 2016 р. Також продемонстрували позитивну динаміку (+12,9%) та на початок 2017 року відповідали 102,47 млрд. грн. Зауважимо, що на динаміку показника значний вплив мають курсові різниці. Портфель коштів СГД за видами економічної діяльності представлений в основному за рахунок залучених коштів від представників «Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів», «Професійна, наукова та технічна діяльність» та «Переробна промисловість» (рис. 5) [9, с. 15].

Рис. 5. Корпоративний клієнтський портфель за видами економічної діяльності, млн. грн. [9, с. 15]

Протягом IV кв. 2016 р. у структурі клієнтського портфелю за ВЕД відбулись значні перегрупування. Так, значно зросла частка коштів, залучених від представників сфери «Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів». Водночас, частка коштів, залучених від представників такого виду діяльності як «Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство та лісове господарство» помітно скоротилася [9, с. 15].

Роздрібний клієнтський портфель протягом 2016 р. Зріс на 12,4% (48,09 млрд. грн.) та станом на 01.01.2017 р. відповідав 437,15 млрд. грн. Зауважимо, що зростання сукупного роздрібного портфелю банків в четвертому кварталі 2016 року (на 6,5%) обумовлено завдяки посиленням девальваційних процесів у цей період [9, с. 15].

У 2016 році кошти фізичних осіб у гривні зросли на 9.1%, у валюті – на 1% (рис. 6).

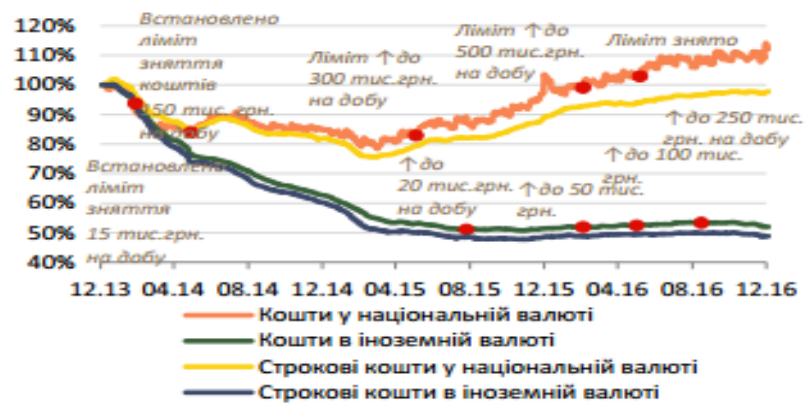

Рис. 6. Кошти фізичних осіб, у тому числі ощадні сертифікати, 2013=100% [10, с. 7]

Структура депозитів за терміном дії повільно зміщується у бік вкладів, розміщених на довший термін. Строкова структура депозитів покращувалася протягом 2016 року (рис. 7).

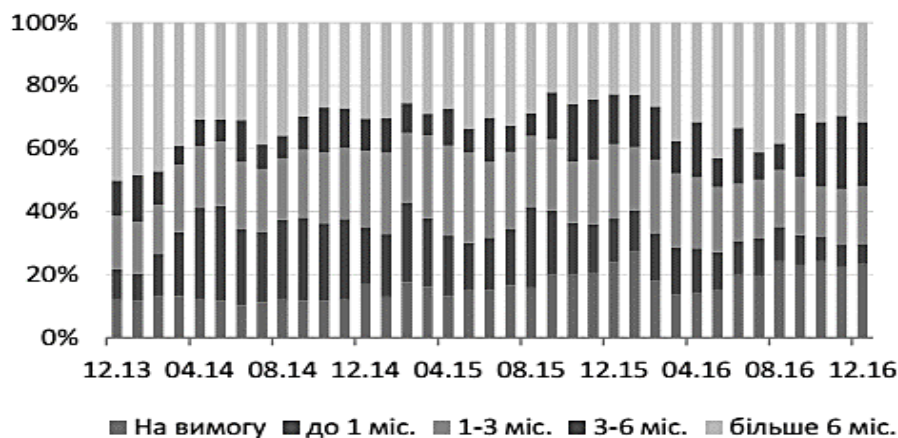
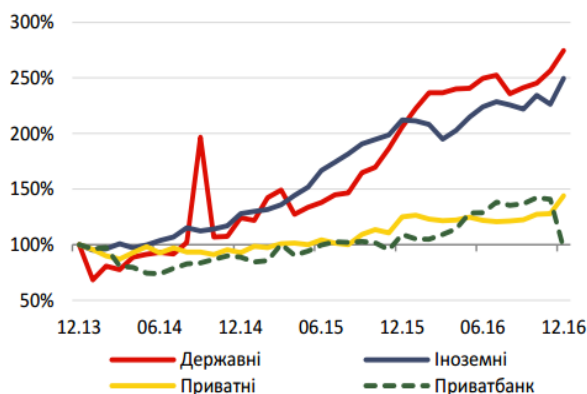

Рис. 7. Структура нових депозитів домашніх господарств за терміном [10, с. 7]

У 2016 році найвищим темпом зростали депозити бізнесу в держбанках (без урахування Приватбанку) – 33.4% та 52.9% у національній та іноземній валюті відповідно [10, с. 7].

*Динаміка коштів підприємств у національній валюті за групами банків, 2013 = 100%**

*Динаміка коштів підприємств в іноземній валюті (в еквіваленті дол. США) за групами банків, 2013 = 100%**

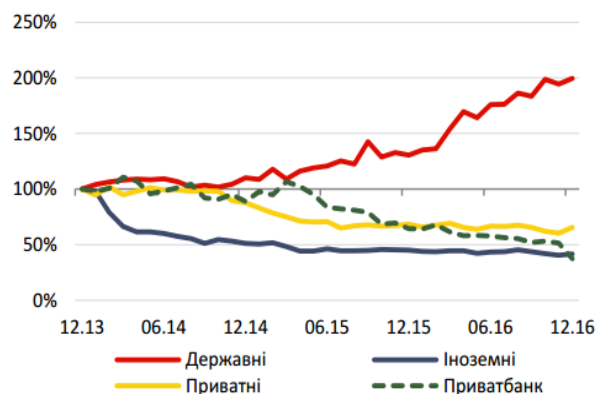
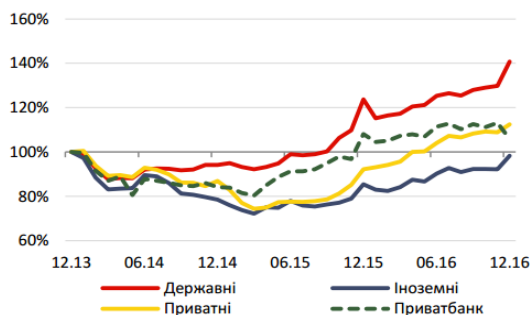

Рис. 8. Динаміка коштів підприємств у національній та в іноземній валюті за групами банків, 2013 = 100% [10, с. 7]

Населення найбільше довіряє державним банкам, у яких наразі разом із Приватбанком зосереджено 60,4% гривневих депозитів та 58,7% валютних. Найвищий темп приросту депозитів у гривні зафіксували приватні банки – 22% за 2016 рік (рис. 9) [10, с. 7].

Динаміка коштів фізичних осіб у національній валюті за групами банків, 2013 = 100%*

Динаміка коштів фізичних осіб в іноземній валюті (в еквіваленті дол. США) за групами банків, 2013 = 100%*

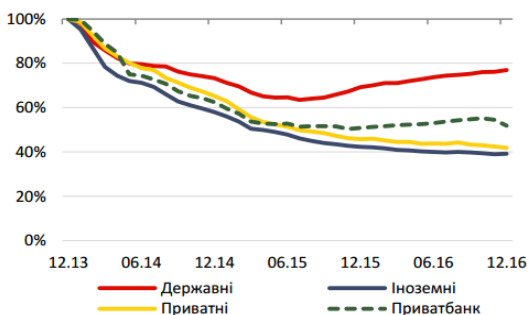

Рис. 9. Динаміка коштів фізичних осіб у національній та в іноземній валюті за групами банків, 2013 = 100% [10, с. 7]

Основні проблеми залучення депозитних ресурсів в Україні та шляхи їх вирішення наведено в табл. 1.

Таблиця 1 — Основні проблеми залучення депозитних ресурсів в Україні та шляхи їх вирішення

1. Розробка депозитної політики, привабливої для клієнтів, з одного боку, та привабливої для банків — з іншого:	- розробка простих і зрозумілих споживачу депозитних продуктів, які б не потребували значних витрат з боку банку; - використання широкої номенклатури депозитних послуг, а також застосування сучасних технологій їх розробки.
2. Формування довіри у потенційного клієнта:	- формування бездоганної ділової репутації банку; - забезпечення фінансової стійкості та надійності банку; - ретельне та постійне вивчення інтересів і запитів вкладників — юридичних та фізичних осіб, надання найзручніших форм депозитного обслуговування (тобто мінімізація витрат часу для них).
3. Підвищення зацікавленості індивідуальних осіб у розміщенні своїх коштів на вкладних рахунках:	- переорієнтація депозитної політики та нові джерела ресурсів, її модернізація та перегляд цілей; - запровадження новітніх організаційних форм ведення депозитних рахунків населення; - активніше використання можливостей з комплексного обслуговування клієнтури, тобто необхідність надання індивідуальним вкладникам додаткових послуг, які супроводжують взаємини із банком у процесі традиційного депозитного обслуговування.
4. Використання цінових методів залучення ресурсів:	- формування банками адекватної процентної політики, спрямованої на залучення та стійке утримання коштів населення на депозитних рахунках.
5. Використання нецінових методів залучення ресурсів:	- розповсюдження реклами: поліпшення якості обслуговування клієнтів; розширення спектру депозитних послуг; комплексне обслуговування; додаткові види послуг закладами; розширення філіальної мережі. - залучення до роботи в банку досвідчених менеджерів, які володіють навичками розробки та впровадження пакетів депозитних послуг.

Джерело: [11]

ВИСНОВКИ

Фондування банківського сектора протягом 2016 року було стабільним завдяки поверненню депозитів населення та припливу коштів бізнесу. Підприємства збільшують залишки на рахунках завдяки поживленню економічної активності та зростанню прибутків. Темпи приросту вкладів домогосподарств були помірними через низьку схильність до заощаджень у кризовий та посткризовий період. За очікуваннями НБУ, приріст депозитів у 2017 році несуттєво прискориться порівняно з темпами 2016 року.

ЛІТЕРАТУРА

- Орлюк О.П. Фінансове право : навч. Посібник / О.П. Орлюк. — К. : Юрінком Інтер, 2003. — 528 с.
- Лагутін В.Д. Кредитування : теорія і практика : навчальний посібник / В. Д. Лагутін. — К. : Тов—во «Знання», КОО, 2002. — 215 с.

3. Кожель Н.О. Оцінка факторів впливу на процес формування та реалізації депозитної політики банку / Н.О. Кожель / Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць. – 2005. – №12. — С. 223—234.
4. Врублевський О.С. Громадянин і банк: депозитні операції / О.С. Врублевський. — К. : ТОВ «ІКЦ Леста», 2005. — 44 с.
5. Про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами: Постанова Правління Національного банку України від 03.12.2003 року № 516 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03>
6. Механізм проведення депозитних операцій банку // [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://banking.uabs.sumdu.edu.ua/images/department/banking/discip/BankivskiOperacii/btp/tl7.pdf>
7. Закон України «Про банки і банківську діяльність» // [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
8. Аналіз банківської діяльності : Підручник / А.М. Герасимович, М.Д. Алексєнко, І.М. Парасій—Вергуненко та ін.; за ред. А.М. Герасимовича. — К. : КНЕУ, 2004. — 599 с.
9. Аналітичний огляд банківської системи України за 2016 рік [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_4_kv_2016.pdf
10. Огляд банківського сектору, вип. 2, лютий 2017 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=43633516>
11. Чернишова А.В. Проблеми здійснення та шляхи вдосконалення депозитних операцій банків України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Uproz/2011_9/u1109ch2.pdf

REFERENCES

1. Orlyuk, O.P (2003), Finansove pravo [Finance law], Yurinkom Inter, Kyiv, Ukraine.
2. Lagutin, V.D. (2002), Kredituvannya: teoriya i praktika [Lending: theory and practice], Tovaristvo «Znannya» KOO, Kyiv, Ukraine.
3. Kozhel, N.O. (2005), “Evaluation of factors influencing the process of formation and implementation of the Bank’s Deposit policy”, Problems and prospects of development of the banking system of Ukraine: Zbirnyk naukovykh prac, vol. 12, pp. 223–234.
4. Vrublevskiy, O.S (2005), Gromadyanin i bank: depozitni operatsii [Citizen and bank: deposit transactions], TOV «IKTS Lesta», Kyiv, Ukraine.
5. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), The Law of Ukraine, Pro poriadok zdiysnennya bankami Ukrainy vkladnykh (depozitnykh) operatsiy z yuridichnymi i fizichnymi osobami: postanova Pravlennya Natsionalnogo banku Ukrainy vid 03.12.2003 roku № 516, [On the procedure of Ukrainian banks deposit (deposit) operations with legal entities and individuals by the National Bank of Ukraine on December 3, 2003 № 516], available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03> (Accessed 3 May 2017)
6. The mechanism of deposit operations of the bank is available at: <http://banking.uabs.sumdu.edu.ua/images/department/banking/discip/BankivskiOperacii/btp/tl7.pdf> (Accessed 3 May 2017)
7. The Verkhovna Rada of Ukraine (2017), The Law of Ukraine “On banks and banking activity” available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (Accessed 35 May 2017)
8. Gerasimovich, A.M. Alekseenko M.D and Parasiy-Vergunenko I.M. ta in. (2004), Analiz bankivskoi diyal'nosti [The analysis of banking activities], KNEU, Kyiv, Ukraine.
9. Analytical review of the banking system of Ukraine for the year 2016 is available at: http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_4_kv_2016.pdf (Accessed 3 May 2017)
10. The banking sector review, issue 2, February 2017 is available at: <http://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=43633516> (Accessed 3 May 2017)
11. Chernishova, A.V “Problems of implementation and ways of improving the deposit operations of banks of Ukraine”, available at: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Uproz/2011_9/u1109ch2.pdf (Accessed 3 May 2017)